

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

L. Klappe (GL-PvdA)
(d.d. 29 november 2023)

Nummer
4026

Onderwerp
Gezondheidsklachten Rotterdam The Hague Airport

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Op 3 november 2023 heeft de GGD Rotterdam Rijnmond de 'Feitenkaart ervaren hinder omwonenden Rotterdam The Hague Airport' [gepubliceerd](#). In deze feitenkaart wordt de ervaren hinder van omwonenden van de luchthaven Rotterdam The Hague Airport (RTHA) beschreven op basis van cijfers uit de Gezondheidsmonitor 2022. Aangetoond wordt dat omwonenden van RTHA in 2022 meer hinder hebben ondervonden door geluid van vliegverkeer.

- 1. Het onderzoek toont aan dat slaapproblemen, hartkloppingen en overgevoeligheid voor licht of geluid vaker worden gerapporteerd door mensen die ernstige hinder ervaren door geluid van vliegverkeer. Hoe beoordelen Gedeputeerde Staten deze en de andere uitkomsten van het GGD-onderzoek?*

Antwoord

Gedeputeerde Staten vinden gezondheid van de inwoners van Zuid-Holland belangrijk. Tegelijkertijd realiseren Gedeputeerde Staten zich dat Zuid-Holland een provincie is waar veel functies in een klein gebied plaatsvinden. De ruimtevraag noodzaakt daarom tot keuzes en het zoeken naar een maatschappelijk evenwicht. De luchthaven Rotterdam The Hague Airport (RTHA) is een regionale luchthaven van nationale betekenis, waarbij het Rijk bevoegd gezag is. In de overleggen met het Rijk streven Gedeputeerde Staten zoveel mogelijk naar hinderbeperking voor omwonenden van de luchtvaartactiviteiten.

- 2. Volgens de Grondwet treft de overheid maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid. Wat GroenLinks-PvdA betreft staat de volksgezondheid van de omwonenden van RHTA onder druk. Wat doet GS op dit moment om de gezondheid van de omwonenden van RTHA te beschermen? Indien hier geen specifiek beleid op is, waarom niet?*

Antwoord

Gedeputeerde Staten nemen geen verantwoordelijkheden van andere overheden over, maar ondersteunen andere partijen als het gaat om de invulling van gezondheidsbeleid. Als het gaat om de gezondheid van omwonenden van RTHA ligt de primaire verantwoordelijkheid bij de gemeente (als het gaat om de inwoners) en het Rijk (als het gaat om de bron). Gedeputeerde Staten faciliteren daarom het gesprek tussen inwoners en overheid en zorgen voor betrouwbare data en onderzoek inzake

luchtkwaliteit en geluid. Gedeputeerde Staten hebben wel het Schone Luchtakkoord (SLA) ondertekend en plegen vanuit die rol in te zetten.

3. *In Zuid-Holland is recentelijk veel aandacht geweest voor bedrijven met een (aantoonbaar) negatieve impact op de gezondheid en leefomgeving van onze inwoners¹. Wat zijn volgens Gedeputeerde Staten de lessen van deze gevallen voor hoe om te gaan met de uitstoot afkomstig van RTHA?*

Antwoord

Gedeputeerde Staten zijn van mening dat we als Gedeputeerde Staten laten zien dat gezondheid en kwaliteit van de leefomgeving vragen om gedegen en scherpe milieumonitoring, vergunningverlening en toezicht en handhaving. Daarnaast is een goede communicatie met de omgeving essentieel. Voor RTHA heeft de provincie Zuid-Holland geen rol als bevoegd gezag. Daarom wordt primair ingezet op milieumonitoring en het faciliteren van de communicatie tussen omwonenden, Rijk en luchthaven.

4. *De gezondheid van onze inwoners is een belangrijke maatschappelijke pijler. Neemt Gedeputeerde Staten daarom de gezondheidseffecten uit de GGD-Feitenkaart mee in het onderzoek naar de maatschappelijke en economische waarde van het vliegveld RTHA en de waarde van de locatie voor eventuele alternatieve functies? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Het aangekondigde onderzoek naar de huidige maatschappelijke en economische waarde van RTHA en de waarde van de locatie voor eventuele alternatieve functies zal op meerdere fronten worden bekeken. Dit wordt nog nader uitgewerkt.

Naast de feitenkaart van de GGD Rotterdam Rijnmond is er in 2022 door het RIVM [onderzoek](#) gedaan naar de langetermijneffecten op de gezondheid van ultrafijn stof van vliegtuigen. Daaruit blijkt dat ultrafijn stof bestaande aandoeningen kan verergeren en bij zwangere vrouwen mogelijk nadelig is voor de ontwikkeling van het ongeboren kind. Aanvullend heeft DCMR in 2023 een [rapport](#) uitgebracht over ultrafijn stof veroorzaakt door RTHA.

5. *Hoe beoordeelt Gedeputeerde Staten de bevindingen en aanbevelingen van DCMR, mede in relatie tot het onderzoek van het RIVM?*

Antwoord

DCMR Milieudienst Rijnmond (hierna DCMR) heeft onderzoek gedaan naar het voorkomen van ultrafijn stof in de Rijnmond en een specifiek deelonderzoek naar ultrafijn stof bij de luchthaven.² De resultaten laten zien dat de luchthaven een duidelijke bron van ultrafijn stof is, maar niet de enige en niet de grootste. Geschat wordt, op basis van diverse onderzoeken, dat 8-15% van de ultrafijn stof in de omgeving van de luchthaven te wijten is aan vliegverkeer (op de plek gelegen in het verlengde van de startbaan, waar de eerste woonbebouwing begint). Wegverkeer, industrie, zeevaart en andere bronnen zijn samen verantwoordelijk voor het grootste deel van het ultrafijn stof.

DCMR heeft tevens onderzocht wat de samenhang is tussen ultrafijn stof en de al langer bekende luchtvervuiling: fijnstof roet en stikstofoxiden. Die relatie was zeer sterk met stikstofoxiden en roet, en

¹ Meest in het oog springend is Chemours.

² Beide via: www.dcmr.nl/themas/onderzoek-ultrafijnstof-ufp-rijmond

matig tot slecht met fijnstof. Verbranding (in een motor, industrie, enz.) produceert zowel ultrafijn stof als stikstofoxiden (en vaak roet).

De provincie, gemeente Rotterdam en een aantal andere gemeenten werken samen met het Rijk in het zogenoemde Schone Lucht Akkoord (SLA). Het SLA richt zich op het halveren van de binnenlandse emissies van fijnstof en stikstofoxiden in 2030 t.o.v. 2016. Dit betekent ook belangrijke gezondheidswinst, immers de gezondheidseffecten van deze stoffen zijn goed bekend. Het bestaande SLA-beleid met o.a. het terugdringen van verbrandingsemissies zal ook een gunstig effect hebben op de concentraties ultrafijn stof, de samenhang met stikstofoxiden en roet is groot.

Vooralsnog zet de provincie in op het uitvoeren van het SLA-beleid waarvan ook positieve effecten op de blootstelling aan ultrafijn stof worden verwacht. Tegelijkertijd werkt de provincie (o.a. via DCMR) samen met het RIVM om de kennis in Nederland over ultrafijn stof te vergroten. Mogelijk geeft dat op enig moment aanvullende inzichten over het relatieve belang van ultrafijn stof en de grootte van de bijdrage van ultrafijn stof van vliegverkeer.

6. *Is Gedeputeerde Staten bereid om met de GGD in gesprek te gaan over nader onderzoek naar de gezondheidseffecten van omwonenden?*

Antwoord

Gedeputeerde Staten hebben geen verantwoordelijkheid in deze en zien zodoende geen reden om met de GGD in gesprek te gaan. Niettemin is gezondheid een bepalende factor in het doorlopend onderzoek dat DCMR naar luchtkwaliteit en geluid doet.

Het aantal nachtvluchten was in 2022 het hoogst in tien jaar tijd. Vorig jaar waren er op RTHA 59.444 vluchten. Dat zijn er 13% meer dan in 2019; het jaar vóór corona. Ook het aantal nachtvluchten nam toe tot het hoogste aantal van de afgelopen tien jaar. Parallel steeg ook de ervaren overlast in alle gebieden. Zo steeg in Schiedam het aantal ouderen dat ernstige hinder ervaart van 8% in 2020 naar 17% vorig jaar. In Vlaardingen van 7% naar 12% en in Hillegersberg-Schiebroek had in 2020 nog 11% van de oudere inwoners ernstige overlast, vorig jaar was dat 19%.

7. *Welke acties onderneemt Gedeputeerde Staten op dit moment om het aantal nachtvluchten te verminderen?*

Antwoord

De toename van het aantal nachtvluchten bij RTHA komt vrijwel uitsluitend door maatschappelijk spoedeisend verkeer (inzet trauma- en politiehelikopters). Daarbij zijn Gedeputeerde Staten geen voorstander van het scheiden van geluidsruimten voor maatschappelijk spoedeisend verkeer en overig commercieel verkeer. Dit hebben wij ook in onze zienswijze op de Nota Reikwijdte en Detailniveau van het Luchthavenbesluit Rotterdam the Hague Airport aan het Rijk meegegeven.

Voor alle luchtvaart in Zuid-Holland willen Gedeputeerde Staten de hinder voor omwonenden terugdringen. Het terugdringen van het aantal nachtvluchten is daarbij speerpunt. In de overleggen met luchthavens, sector en Rijk dringen Gedeputeerde Staten hier ook op aan. Dit speerpunt wordt ook meegenomen in de gesprekken over het nieuwe systeemconcept vliegtuiggeluid. Daarnaast faciliteren Gedeputeerde Staten omwonenden om zelf op basis van meetdata het gesprek met het rijk, als verantwoordelijke voor de nationale luchthavens, aan te gaan.

Den Haag, 19 december 2023

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

drs. J. Smit